

Eesti Mesinduskogu koosoleku protokoll

Aeg: 08.07.2026; 19:00-21:12

Koht: Veebikoosolek (MS Teams)

Juhataja: Aivar Raudmets

Protokollija: (transkriptsiooni põhjal) **NotebookLM**

Osalejad:

Aleksander Kilk (Eesti Mesinike Liit); Tarvo Siilaberg (Eesti Mesinike Liit); Raimo Mihkelson (Eesti Mahemesinikud); Peeter Kuusksalu (Eesti Mahemesinikud); Rain Tõnson (Põltsamaa Mesinike Selts); Mehis Mägit (Eesti Kutseliste Mesinike Ühing); Maarika Puusepp (liitus hiljem) (Eesti Meetootjate Ühing); Aivar Raudmets (mesindussekkumise projektijuht).

Puudusid: Erki Naumanis ja Tarmo Mäesalu (Tallinna Mesinike Selts) viibisid Belfastis IMYB kohtumisel; Jaanus Tull (Eesti Mesilaste Tõuaretajate Selts)

Päevakava

1. Üldraamistik seoses Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika uue eelarveperioodiga (2028-2034) (lähtuvalt ministeeriumi e-kirjast 27.06.2026, millele vastust oodatakse 21.07.2026).
2. Kohtumisaja kokkuleppimine ministeeriumiga; mahemesinike ettepanek 15.09.2026.
3. Kiri Tervise Arengu Instituudile - Pöördumine Eesti mesinike nimel seoses mee käsitlemisega toidupüramiidis.
4. Mesindussekkumise 2025-2027 tegevused, sh järgmise aasta detailne tegevuskava ja selle kinnitamine.
5. Sekkumise tegevused käesoleval aastal.

Päevakorra teemad ja arutelud

1. Üldraamistik seoses Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika uue eelarveperioodiga (2028-2034) (lähtuvalt [ministeeriumi e-kirjast 27.06.2026](#) - vastust oodatakse 21.07.2026)

Ministeerium on saatnud dokumendi uue perioodi suundadega, kus rõhk on lisandväärtusel, konkurentsivõimel ja toidujulgeolekul. Rohelisega märgiti ära praegu toimivad sekkumisliigid (investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse; kooolitus, teave, sealhulgas juhendamine ja parimate tavade vahetamine; nõustamisteenused; müügiedendus ja turustamine; teadusuuringud, innovatsioon ja eksperimentaalsed tootmismeetodid; laboriuuringud ja laborid analüüsiks).

Seisukohad: Aleksander (EML) pakkus välja tolmeldamisteenuse arendamise ja elurikkuse kaitse meetmete tugevdamise. EML tegi ettepaneku lisada uue perioodi tegevusena (g) keskkonna kaitsmise ja/või parandamise meetmed.

Mehis (EKMÜ) rõhutas sektori kriitilist seisukorda: mee hulгимүүгihinnad on madalad (ca 1.90 €/kg), kuigi omahinda arvestades peaks kilo maksma vähemalt 12 €. Tehti ettepanek kaaluda sektorist väljumise toetust analoogselt kaluritega. Leitakse, et paljudel mesinikel pole enam jõudu jätkata ning riik peaks võimaldama neil väärikalt sektorist lahkuda.

1.1. Mesilaste korjeala toetus

Analüüsi, kas korjeala toetusest on mesinikele reaalselt kasu või on see muutunud pigem põllumeeste toetusmeetmeks.

Seisukohad: Mehis ja Raimo olid kriitilised, märkides, et sageli võtavad põllumehed toetuse endale ja peavad mesilasi vaid vormistamiseks. Näiteks põllumees hakkab “mesinikuks”, kuna ei soovi mesinikult tolmeldamisteenust raha eest tellida. Mesinik ei saa siit mitte mingit kasu.

Tarvo ja Raul tõid välja positiivsemaid näiteid koostööst, kus eesmärk on reaalne tolmeldamine. Tarvo märkis, et keegi ei ole kohustatud oma peresid tasuta põllusera viima.

Mesilaste korjeala toetuse tingimuste muutmiseks ja mesinike paremaks toetamiseks tehti koosolekul järgmised ettepanekud.

- **Toetuse jaotamine määruse tasandil.** Toetus peaks olema juba õigusaktis ehk määruses selgelt jaotatud põllumehe ja mesiniku vahel. Praegu laekub toetus täies mahus taimekasvatajale, kuid mesinik kannab kulud ja riskid seoses tarude transpordiga ning perede hooldusega.
- **Kvaliteedi ja lisandväärtuse mõõtmine.** Soovitakse sisse viia kriteeriumid, mis võimaldaksid mõõta korjeala reaalselt **lisandväärtust ja kvaliteeti** mesindussektorile. Praegu puudub kontroll selle üle, kas ja kui palju mesinik antud alast reaalselt kasu saab.
- **"Pseudo-mesinduse" piiramine.** Tingimusi soovitakse muuta nii, et need ei soodustaks olukordi, kus põllumehed soetavad mesilasperesid vaid vormistamiseks ehk toetuse saamiseks, süvenemata mesilaste heaolule või tegelikku tolmeldamisse.
- **Fookuse nihutamine sisulistele vajadustele.** Kuigi korjeala toetust peeti vajalikuks, rõhutati, et mesinike jaoks on prioriteetsemad **jälgitavuse, kvaliteedi ja turu aususe** tagamine. Korjeala toetuse tingimuste muutmist nähakse osana laiemast strateegiast, et meede ei oleks pelgalt asendustegevus, vaid toetaks sektori konkurentsivõimet.
- **Koostöö soosimine.** Arutelu toodi välja, et tingimused peaksid julgustama mesinikke ja põllumehi sõlmima konkreetseid kokkuleppeid, mille põhjal põllumees maksab mesinikule tolmeldamisteenuse või tarude kohaletoomise eest, mitte ei jäta kogu toetust endale.

Kokkuvõttes peab mesinduskogu vajalikuks tingimuste ülevaatamist septembrikuiseks kohtumiseks ministeeriumiga, et korjeala toetus toetaks reaalselt elurikkust ja mesinike toimetulekut, mitte ei jääks pelgalt põllumeeste toetuseks.

1.2 Koolitused ja teadmussiiire

Ministeerium soovib koolituste puhul näha mõõdetavaid muutusi. Mesinduskogu peab vajalikuks tõsta väikemesinike teadmiste taset ja kaasata neid organisatsioonidesse. Näiteks võiks olla eelduseks toetuste saamiseks algtaseme tunnistuse olemasolu.

Otsus: Pakuti välja, et riik võiks siduda teatud hüved või toetused (nt mesilaspere toetus) algtaseme koolituse läbimise ja tunnistuse olemasoluga. See tõstaks mesinike taset ja vähendaks haiguskollete tekkimise ohtu.

1.3. Administratiivsed muudatused ja METK-i roll

Ministeerium on teinud ettepaneku anda mesindusvaldkonna korralduslik pool üle Maaelu Teadmuskeskusele (METK). Ministeeriumi küsib, et kuna “nii käesoleval perioodil kui ka varasemalt on mesindussektoril raskusi rahastuse leidmisel, siis kas oleks mõistlik meetme korralduslik pool üle anda METKile kui ministeeriumi hallatavale asutusele. Mesindussektor läbi oma alaliitude saab olla jätkuvalt sisendiandjana ja tellijana kaasatud.”

See ministeeriumi ettepanek on uue eelarveperioodi üks olulisemaid administratiivseid muudatusi, mille teemal arutati koosolekul järgmist.

- **Rollide jaotus:** METK-i roll oleks uuel perioodil olla eelkõige **tehniline tugi ja "rahakott"**, mis tegeleb administreerimise ja arvete maksmisega.

Mesindusorganisatsioonid jääksid seejuures **sisendi andjateks ja tellijateks**, kes määravad ära vajalikud tegevused ja nende sisu.

Arutelus leiti, et kui Eesti mesinduskogu on sisendiandja ja tellija, on see võimalik, aga kui mesinduskogu on pelgalt kaasatud, siis ei ole see sektorile kasulik ega aktsepteeritav lahendus.

- **Püsiva spetsialisti koha loomine.** Mesinike üks peamisi tingimusi on, et METK-i juurde loodaks **riigi poolt palgaline mesindusspetsialisti koht**. See inimene peab süvenema sektori probleemidesse, hoidma teemad töös ja esindama mesinduse huve suhtluses teiste riigiametitega.
- **Likviidsusprobleemi lahendamine:** METK-i kaasamine on päevakorras ka seetõttu, et praegune süsteem, kus ettemakseid peab tagama garantiikirjaga, on tekitanud sektori tegevustele tõsiseid **likviidsusprobleeme**. METK-i kaudu loodetakse stabiilsemat finantsjuhtimist.
- **Alternatiivsed lahendused:** Kui koostöö METK-iga ei peaks sobima, kaaluti ka alternatiive, näiteks **mesilaspere toetuse või mõne muu meetme summast** teatud osa eraldamist otse mesinduskogule tegevuste elluviimiseks, mis kaotaks vajaduse keeruliste ettemaksutaotluste järele, või tagatise võimekuse partneri leidmist.

Mesinduskogu üldine seisukoht on siin ettevaatlik. Kardetakse kontrolli kaotamist otsuste üle, kuid nähakse ka võimalusi juhul, kui METK-i tekiks püsiv mesindusspetsialist. Pigem nähakse METK-i rolli pigem toetava struktuurina, mis vabastaks mesinikud bürokraatiast, kuid organisatsioonidele peab jääma kontroll sektori sisuliste arengute üle.

Kuna METKi variandi pakkus välja ministeerium, peavad mesinike organisatsioonid septembrikuiseks kohtumiseks välja töötama konkreetsed tingimused, millega nad on nõus korraldustööd üle andma. Oluline on paika panna piir, kustmaalt säilib mesinike otsustusõigus ja kus algab METK-i administratiivne vastutus.

Hetkel on mesinike jaoks kõige kriitilisemad ja riigi poolt lahendatavad teemad seotud **sektori majandusliku ellujäämise ja turu korrastamisega**. Osalejad rõhutasid, et riik peab suunama vahendeid turu kordategemisse, mitte pelgalt toetuste jagamisse. See hõlmab võitlust mee võltsimise vastu, jälgitavussüsteemide arendamist ja laborivõimekuse tõstmist. Aleksander märkis eraldi, et jälgitavussüsteemid (sh digipäevikud) on riigi poolt lahendatav arendus, mida sektor üksi teha ei saa.

Samuti oodatakse riigilt tuge mee maine kaitsmisel, eeskätt TAI toitumissoovituste muutmisel.

Otsus. Organisatsioonid töötavad septembrikuiseks kohtumiseks ministeeriumiga välja konkreetsed suunad, kuhu toetusrahasid suunata, ning tingimused, millega ollakse nõus korraldustööd METKile üle andma. Ettepanekute mesinduskogusse saatmise kuupäev otsustatakse järgmisel koosolekul.

2. Kohtumisaja kokkuleppimine ministeeriumiga.

Lepiti kokku eelistatud ajaks **15. september 2026** kontaktse kohtumisena ministeeriumis.

3. Kiri Tervise Arengu Instituudile (TAI).

Mehis tutvustas kirja projekti, milles protestitakse meele antud negatiivse hinnangu vastu riiklikes toitumissoovitustes, kus mesi võrdsustatud suhkruga. TAI-le saadetava pöördumise viimistlemiseks ja lähetamiseks lepidi koosolekul kokku järgmised konkreetsed sammud.

- **Toetuse kinnitamine ja allakirjutajate ringi laiendamine.** Kuigi algne tekst oli koostatud Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu vaatest, otsustati, et pöördumisele kirjutavad alla kõik Eesti Mesinduskogu organisatsioonid. Selleks muudetakse tekstis sõnastus "Eesti kutselised mesinikud" üldisemaks vormiks "Eesti mesinikud".
- **Keeleline toimetamine.** Pöördumine läbib enne saatmist keelelise korrektuuri, mille teeb Krista. Toimetamine ei tohi muuta kirja sisu pehmemaks.
- **Lõppversiooni jagamine.** Pärast keelelist toimetamist paneb Mehis kirja lõppversiooni organisatsioonidele üles tutvumiseks.
- **Ametlik lähetamine ja koopiad.** Pöördumine saadetakse TAI-le ning sellest saadetakse teavitamiseks koopia ka Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile. Plaanis on kiri ja saadud vastus hiljem **avalikustada**, et saavutada teemale laiem kandepind, eriti kui vastus peaks olema mesinike hinnangul ebarahuldav.

Otsus: Kõik mesinduskogu organisatsioonid toetavad avaldust. Kiri läheb pärast keelelist toimetamist teele.

Järgmise sammuna soovitakse arutada Eesti Keele Instituudiga (EKI) termineid "**kunstmesi**" ja "**tehismesi**". Mehis selgitas, et need mõisted ei ole mesinike jaoks aktsepteeritavad, kuna sõna "mesi" kasutamine sellistes liitsõnades tõstab alusetult nende toodete väärtust, mis tegelikult mesi ei ole. Tema hinnangul ei tohiks selliseid termineid eesti keeles kasutada, kui neid ka mujal keeltes sellisel kujul ei eksisteeri, ning sõna "mesi" peaks olema paremini kaitstud.

4. Mesindussekkumise 2025-2027 tegevused, st järgmise aasta detailne tegevuskava.

Tegevused: 2027. aastal on plaanis õppevideo (1) ja väikestrukture (1) koostamine, veebilehtede arendamine.

2027. aastal jätkuvad kahepäevased kursused usaldusmesinikele (aeg ja koht täpsustamisel) ning noorte mesindushuviliste juhendajatele (Matsalus), teabepäevad (sh Karksi-Nuia meefestival 5. septembril). Mesinduskogu esindajatelt oodatakse ettepanekuid kursuste ja teabepäevade korraldamiseks, selleks tuleb organisatsioonidel täita nädala jooksul (hiljemalt 15. juuliks) [teabepäevade ja kursuste tabel](#).

2027. aastal on kohustuslik läbi viia uus mesindussektori uuring. Jätkub ka Coloss uuring ja mee seire.

Finantsseis

Mesinduskogul on praegu likviidsusprobleem, kuna Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda pole ettemaksu taotlust kinnitanud. Raha jätkub tegevusteks kuni juuli lõpu või augustini.

Järgmine koosolek toimub 22. juulil 2026 veebis.

(allkirjastatud digitaalselt) Aivar Raudmets, koosoleku juhataja